

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
בית הדין למשמעת של עובדי המדינה

כ"ב בתמוז תשע"ט
25 ביולי 2019

0491-0022-2019-009387
בד"מ: 89.17

בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בחיפה

יו"ר המותב	עו"ד אורי כהן – אב בית הדין	בפני :
חברת המותב	גב' טליה פרידלר	
חבר המותב	עו"ד פיראס פראג'	
	עו"ד אנסטסיה שפרנובסקי	התובעת :
	יורם רוזנברג	הנאשם :
	עו"ד תמי אולמן	ב"כ הנאשם :
	לבני קאהן	נציג המשרד :

גזר - דין

1. הנאשם יורם רוזנברג, יליד 1968, עובד משרד החינוך ששימש במועדים הרלוונטים לתובענה מנהל חטיבת הביניים "אורט אפק" בקריית ביאליק, הורשע על ידינו ביום 4.7.2019 בעבירות משמעת לפי סעיף 17(3) לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג – 1963 (להלן – החוק) ביחס לשני ממצאים שקבענו בהכרעת הדין: האחד – בכך שחיבק או ניסה לחבק את המתלוננת (סגניתו, א.י., ילידת 1970) ללא רצונה ביום 1.9.2016; השני – בכך שהתנכל למתלוננת והתעמר בה, הגם שהתנהגות זו לא באה על רקע מיני או מחמת הטרדה מינית כלשהיא של המתלוננת.
2. יש להדגיש כי הנאשם זוכה מכל אישום ביחס להטרדות המיניות שנטענו בכתב התובענה.
3. כמפורט בהכרעת הדין, כתב התובענה הכיל 2 אישומים אשר בגין כל אחד מהם יוחסו לנאשם עבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2) ו- (3) לחוק.
האישום הראשון – הכיל שני פריטים (טענות להטרדתה המינית של המתלוננת במהלך החודשים יולי – אוגוסט 2016, ובגין אירוע מיום 1.9.2016), והאישום השני – בו נטען כי הנאשם התנכל למתלוננת

והתעמר בה לאחר שובה לעבודה, בחודש ספטמבר 2016, ובמשך שנת הלימודים. מקור אותה התנכלות היה, לטענת התביעה, בהטרדה מינית, או בתלונה או בתביעה שהוגשו על הטרדה מינית.

כאמור לעיל, לא מצאנו כי הנאשם הטריד מינית את המתלוננת, ומכאן שגם למעשים אשר בגינם הורשע בסופו של הליך לא הייתה כל זיקה להטרדה מינית.

4. ביום 17.7.2019 נשמעו טיעוני הצדדים לאמצעי המשמעת, ובמסגרתם הועלו עדויות אופי מטעם ההגנה.

5. עדויות אופי

א. עדויות של חני לידור

- 1) העדה שימשה יו"ר הסתדרות המורים במרחב חיפה, ומכירה את הנאשם מזה כ-8 שנים.
- 2) הכירה את הנאשם בעת שהתמודד על מכרזי ניהול, והתרשמה ממנו לטובה.
- 3) ניהל את בית הספר "רודמן" בו השקיע עשייה רבה.
- 4) גם בבית הספר "אורט אפק" היו עליו חוות דעת טובות מאוד, לרבות בשל יחסיו עם התלמידים ועם צוות המורים.

ב. עדויות של איתי לוי

- 1) העד שימש בין השנים 2008 – 2014 מנהל בית הספר "רודמן" (שש שנתי) בקריית ים, והיה חבר בוועדה שבחרה את הנאשם לתפקיד מנהל חטיבת הביניים באותו מוסד.
- 2) עם היכנסו לתפקיד מנהל חטיבת הביניים ב-"רודמן" ביצע הנאשם מהפך, לשביעות רצון המורים, התלמידים וההורים.
- לאחר שנתיים זכה בית הספר בפרס מחוזי מטעם מחוז חיפה, ולפרס ארצי מטעם ארגון המורים.
- 3) הנאשם כבש לבבות ומורים ביקשו לעבוד איתו.

ג. עדויות של אלי דוקורסקי

- 1) העד משמש ראש עיריית קרית ביאליק, זאת מסוף שנת 2008.
- 2) הכיר את הנאשם מעת שהאחרון החל בניהול חטיבת הביניים ב"אורט אפק".
- 3) הנאשם השקיע גם ב"תלמידי קצה" דחף אותם ללמוד, וקידם אותם.
- 4) הנאשם נהג בכבוד בכל עובדי בית הספר; קשוב למורים ומתייעץ איתם לגבי קבלת החלטות.
- 5) תמך בתלמידים המוחלשים והאיר להם פנים.
- 6) בשנת עבודתו ב"אורט אפק" ביצע הנאשם מהפכה; שיעור פרישת המורים השתנה לחלוטין.

6. טיעוני הצדדים לאמצעי המשמעת

א. טיעוני התביעה

- 1) התביעה עתרה להשתתף אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה; הפקעת משכורת קובעת אחת; העברה לתפקיד אחר ופסילה לתפקיד ניהולי למשך 5 שנים.
- 2) בית הדין הרשיע את הנאשם בביצוע שתי עבירות משמעת חמורות: התנהלות שאינה הולמת, התנכלות והתעמרות בעובדת במקום עבודתה.
- 3) הנאשם נכשל כישלון חרוץ כאיש חינוך, כמנהל וכעובד מדינה.
- 4) מעידתו אינה חד פעמית. המדובר בהתנהלות פסולה שהשתרשה בו עמוק ובבית הספר כולו.
- 5) תמרורי האזהרה שהציב בית הדין לנאשם ולמנהלי בתי ספר אחרים – ראוי שיתורגמו לאמצעי משמעת מרתיעים ההולמים את חומרת המעשים, ומביעים את היחס השלילי של שירות המדינה כלפי התנהלות הפוגעת בעובדים תוך גילוי התנכלות והתעמרות.
- 6) בית הדין נימק בשורה של נימוקים את הרשעתו של הנאשם בהתנהגות שאינה הולמת בגין החיבוק או הניסיון לחיבוק המתלוננת. נימוקים אלה, ביחד או לחוד, מצדיקים את הטלת אמצעי המשמעת להם עותרת התביעה.
- 7) התביעה מוסיפה כי בהתנהלותו כלפי המתלוננת יצר הנאשם קירבה פיזית מיותרת לחלוטין, ויצר אצלה תחושה חזקה של פלישה למרחב האישי, תוך פגיעה בכבודה כאישה וכעובדת. כל אלה הסבו לה עוגמת נפש רבה. (התובעת היפנתה לפסק הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה עמ"מ 39639-12-16 בעניינו של ד"ר עאמר חוסיין).
- 8) בית הדין קבע גם כי הנאשם התנהג כלפי המתלוננת בכוחניות רבה: ניטרל אותה מסמכויותיה ומתפקידיה, מידר אותה מפעילויות שונות (בעיקר משיבות הנהלה) והורה לה לפנות את חדרה באופן מיידי וללא טעם ענייני.
- כל זאת עשה הנאשם מבלי ליידע את המתלוננת על מעשיו הצפויים ומבלי שניתנה לה זכות בסיסית להשמיע את דבריה קודם לביצוע הדברים.
- 9) ביום 19.6.2017 בחר הנאשם להודיע למתלוננת על שלילת סמכויותיה העיקריות בפני כלל המורים, והיא חשה בושה והשפלה כתוצאה מכך.
- 10) בנסיבות של ההתנכלות וההתעמרות במתלוננת לאורך זמן, תוך שימוש בכוחה של המשרה ניהולית בה שימש הנאשם – ראוי ואף נדרש לפסול הנאשם לתפקיד ניהולי.
- 11) הנאשם שימש בתפקיד הבכיר ביותר בבית הספר. הפסיקה קבעה כי עובדי מדינה המועסקים בתפקידים בכירים מחויבים מתוקף תפקידם לשמש דוגמא ליתר העובדים, והם חשופים לביקורת נוקבת וקפדנית יותר, כאשר הכושלים שביניהם נענשים בעונשים מחמירים (עש"מ 4123/95 יוסף אור).
- 12) הנאשם דמות חינוכית ומנהל מוסד חינוכי. מעובדי הוראה נדרש סטנדרט התנהגות גבוה (עש"מ 3666/06 אחמד אסדי; עש"מ 109750/05 חורשיד היפא; עש"מ 11116/08 אמל בהותי).

- 13) תכליות הדין המשמעתי הינן שמירה על תדמית שירות המדינה והרתעת עובדים מביצוע עבירות דומות (עש"מ 9433/07 אבשלומוב מרינה).
- 14) המשקל שיש לתת לנסיבות אישיות של נאשם פחת מול האינטרס הציבורי (עש"מ 4203/07 בוגייבסקי; עש"מ 5493/07 ויינשטיין).
- 15) בקביעת נקודת האיזון בין נסיבותיו האישיות של הנאשם לבין ההגנה על האינטרס הציבורי – מוכרעת הכף לטובת הטלת אמצעי משמעת מחמירים ומרתיעים.
- 16) מחובתה של המדינה לספק לעובדים סביבת עבודה מכבדת מוגנת ובטוחה, בה מנהלים לא יעשו שימוש לרעה בכוח השררה הנתון בידם.

ב. דבר המתלוננת

- 1) מזה 3 שנים היא עוברת סיוט, הכפשות והתעללות.
- 2) מרגישה "כל נקודה שנגעו בי", הגם שזה לא הוכח משפטית.
- 3) לגבי הטענות על היעדרויותיה מעבודה – שנה אחת "עברה נגיעות" והתעמרות, ובמשך שנתיים הייתה צריכה לאסוף את עצמה אחרי מה שעברה, כולל טיפולים; הנאשם "רצח את הנפש שלה"; חזרה לעבוד למשך 3 חודשים ו"אתם צריכים להבין שרוחו שם".
- 4) מנסה לשקם את חייה.

ג. עמדת המשרד

- 1) המשרד מצטרף לעמדת התביעה באשר לאמצעי המשמעת להם עתרה התביעה.
- 2) המשרד רואה בחומרה את התנהגותו של העובד, ורואה במעשיו מעילה באמון שניתן בו, כמנהל בית ספר האמון על חינוך תלמידים במערכת החינוך בישראל. עמדת המשרד היא כי לנוכח הנסיבות בתיק זה, העמדה העונשית שהוצגה על-ידי התביעה מאוזנת וסקולה. מן ההכרח שהמסר שיצא מבין ידיו של בית הדין הנכבד הוא שעובד שכזה שמעל בתפקידו באופן חמור ובמסגרת תפקידו, לא יוכל להמשיך ולשמש בתפקיד ניהולי במשך פרק זמן משמעותי. למעלה מן הצורך יובהר כי עובד ההוראה בכלל ומנהל בית ספר בפרט אמורים לשמש דוגמא ומופת לתלמידים, לציבור ההורים ולחברה בכלל, בעיקר מן הבחינה החינוכית והמוסרית.

ד. טיעוני ההגנה

- 1) המתלוננת העלילה על הנאשם תלונת שווא על הטרדות מיניות ומסתבר שכל מה שסיפרה היה שקר וכזב. (מדוע אין מעמידים לדין את המתלוננת שאמרה דברים שאינם נכונים נגד הנאשם?).
- 2) הנאשם נפגע מאוד מאז התלונה שהוגשה נגדו לאור התווית המינית שהודבקה בו, ולמזלו זיכה אותו בית הדין בעניין זה.

- (3) הנאשם הורשע בגין אירוע נקודתי של נסיון החיבוק במתלוננת, ואמצעי המשמעת המבוקשים על-ידי התביעה מופרזים מאוד.
- (4) לא היה מקום להשעות את הנאשם מעבודתו, ואין ספק שלו היה מדובר בעבירות בהן הורשע בסופו של הליך – לא היה מושעה בגין.
- (5) המתלוננת לא חזרה לעבודה, נהנית לבוא לבית הדין, כל השנה הוציאה אישורי מחלה; היא לא מגיעה לבית הספר שם משמשת כסגנית, לא מבצעת תפקידה, ולמרות הכל מקבלת כסף ממשרד החינוך ואיש לא מעמיד אותה לדין.
- (6) הנאשם ריצה את עונשו מעל ומעבר; הוא מושעה מחודש מרץ 2018 ועד היום אינו משמש מנהל בית ספר "אורט אפק". הנאשם ספג פגיעה כלכלית ושמו הטוב נפגע. מחודש ספטמבר 2018, לאחר התערבות בית הדין, משמש הנאשם מורה לחינוך גופני לתלמידים תקשורתיים, זאת על פי בקשתו.
- (7) עדי האופי דיברו על הנאשם ומעלותיו, על המהפכה שעשה בבית הספר. הנאשם היה דוגמא וסמל, ובתוך שנה אחת ביצע מהפך בבית ספר שהיה מדורג באופן הנמוך ביותר מבין בתי הספר. הנאשם הושיט יד לתלמידים חלשים וקידם אותם. נהג בתלמידים ובמורים ברגישות, אכפתיות ואנושיות.
- (8) לגבי נושא ההתעמרות – המתלוננת אינה אישה שניתן להתעמר בה נוכח נחישותה והאסרטיביות שלה.
- (9) ההגנה היפנתה לעש"מ 2203/05 בענין בני מדר ול-עש"מ 2168/01 בענין אליעזר חמני בהם דנו במקרים חמורים יותר, אך העונשים שנגזרו היו קלים מאלה להם עותרת התביעה.
- (10) בעתירתה לאמצעי המשמעת חייבת התביעה לקרוא את הכרעת הדין, ואת הוראת החיקוק בה הורשע הנאשם, ולא להתייחס אליו כאל מי שהורשע בעבירות שיחסו לו מלכתחילה.
- (11) בנסיבות אלה העונש הראוי לנאשם הוא לכל היותר אמצעי משמעת של נזיפה.

ה. דבר הנאשם

- (1) במשך שנה וחצי עבר מסכת ייסורים נוכח האשמה שטפלו עליו; הואשם בהטרדה מינית, ובבית הדין גם הושמעו טענות שווא שהטריד תלמידות; מאז שנפתחו ההליכים נגדו חי בתוך מסך ערפל.
- (2) היחס האנושי לאחר הוא נר לרגליו, וגם כלפי המתלוננת נהג בדרך הכי סובלנית והוגנת. זאת למרות שבתכוף לבחירתו לניהול בית הספר, ועוד טרם התחיל תפקידו, דאגה להכפישו.
- (3) המתלוננת לא נמצאת בבית הספר במשך כשנתיים.
- (4) ההליך המצער הזה פגע במשפחתו.

5) המתלוננת אישה חזקה ואסרטיבית. גם כשנגע בה בכתף זה היה מרגישות ומאמפטיה, אולם האירוע לימד אותו לקח לא לגעת בכלל "לא בטוב ולא ברע".

ו. דברי אשת הנאשם – גב' סמדר רוזנברג

- 1) המשפחה נפגעה מאוד לאחר שחיה בצל האירוע הזה.
- 2) השמיעו ברחוב שמועות שונות עליה ועל בעלה, אך במקביל קיבלו הרבה מאוד חוס ואהבה ממורים ומתלמידים.
- 3) בעלה העניק למערכת החינוך כל כך הרבה והכל מתוך אהבה ורצון לנתינה.

ז. מסמכים שהוגשו לבית הדין

- 1) העמדה העונשית של משרד החינוך.
- 2) קורות חייו של הנאשם.

7. דיון

לאחר שבאו בפנינו טיעוני הצדדים, ולאחר ששמענו את עדי האופי ועיינו במסמכים שהוגשו לנו הגענו לכלל מסקנה כי עמדתה העונשית של התביעה מחמירה מאוד עם הנאשם ובשיקול כל נסיבות העניין (לרבות זיכוי של הנאשם מעבירות המשמעת שנשענו על טענות להטרדה מינית) ניתן להסתפק באמצעי משמעת של נזיפה חמורה והקפאת דרגה למשך שנה.

נבחר הדברים:

בהכרעת דינו מצאנו להרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיף 17(3) לחוק ("התנהג התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה, או התנהג התנהגות העלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של שירות המדינה"), וזאת בגין החיבוק, או הניסיון לחיבוק, שחיבק או ניסה לחבק את המתלוננת ביום 1.9.2016.

הנאשם אומנם טען שעשה את המעשה מתוך גילוי אמפטיה כלפי המתלוננת, אולם אנו קבענו שחיבוקים או מגעים קרובים מצד מנהל בית ספר את צוות המורות (או מי מהן) אם לצורך גילוי אמפטיה, אם במהלך אירועים בבית הספר, אם במסגרת ברכת שלום במעמד של פרידה או הגעה, ואם בשל ניסיון להתגבר על רעש – מהווים התנהגות בלתי הולמת.

אפשר שהנאשם פעל בתום לב ובאופן שנראה לו (ואין לדעת אם כך נראה גם למנהלי בית ספר נוספים) דרך מקובלת.

מכל מקום, המסר שביקש בית הדין להעביר באמצעות הדברים האמורים לעיל נקלט על-ידי הנאשם: "לימד אותי לקח לא לגעת בכלל, לא בטוב ולא ברע..." , ויש לנו יסוד להאמין שאכן הדברים הופנמו על

ידו כדבעי.

עוד קבענו בהכרעת הדין (ביחס לאישום השני) כי הנאשם התנכל למתלוננת והתעמר בה, אך הרקע להתנהגותו לא היה נעוץ כלל ועיקר בסירובה להיעתר לו מבחינה גופנית/ מינית כטענתה.

מכלל הראיות שנפרשו בפנינו מצאנו כי הנאשם התנהל כלפי המתלוננת בכוחניות רבה, שבאה לידי ביטוי בכל דרך התנהלותו מולה. כך ניטרל אותה מסמכויותיה ומתפקידיה, וכך מידר אותה מפעילויות שונות לרבות ובעיקר משיבות הנהלה, והורה לה כי תפנה את חדרה באופן מיידי. כל זאת עשה מבלי לידיע את המתלוננת על מהלכיו הצפויים, ובלי שניתנה לה הזכות להשמיע דבריה קודם לכן. חככנו בדעתנו אם לא ראוי להטיל על הנאשם, מנהל ועובד הוראה ותיק, אמצעי משמעת של הורדה בדרגה לתקופה מסויימת בשל התנהגותו האמורה, אך בסופה של המלכות החלטנו להימנע מכך.

אין להתעלם מהרקע שהביא ליחסו זה של הנאשם כלפי המתלוננת, אשר חש אי נאמנות וחוסר שיתוף פעולה מצידה כבר מתחילת שנת הלימודים תשע"ו. המתלוננת נעדרה מבית הספר בתקופה הקריטית של פתיחת שנת הלימודים, ושבה לעבודתה רק למעלה משבועיים לאחר מכן. אין צורך לומר שהעדרות בתקופה האמורה, כאשר טרם יוצבה מערכת הלימודים וקיים הכרח להתמודד עם אילוצים שונים, הערימה קשיים על הנאשם (מנהל חדש בבית הספר) ועל צוות המורים.

העדרויותיה המרובות של המתלוננת מבית הספר מחמת שהייתה בחופשת מחלה ערערו כל סיכוי לכינון יחסי עבודה הרמוניים בין הנאשם למתלוננת. עם זאת ואף שאכן לא היה מנוס לדעת הנאשם, מניתוקה (ההדרגתי ולבסוף המלא) של המתלוננת מתפקידה כסגניתו – הדרך בה נקט לאורך שנת הלימודים הייתה שגויה ולקויה ורמסה את זכויותיה כמפורט בהכרעת הדין.

התפיסה הערכית הברורה היא שהמטרה אינה מקדשת את כל האמצעים. ביטוי זה אינו סיסמה ריקה מתוכן, אלא יסוד רב ערך וחשיבות, גם אם התכלית אותה מבקשים להגשים היא ראויה.

עיקרון המידתיות הנגזר מכך שזור בפסיקה עניפה. כך בבג"צ 3477/95 ישראל בן עטיה נ' שר החינוך והתרבות (ניתן ביום 23.7.95) נאמר:

"העילה בדבר מידתיות קובעת כי החלטה שלטונית היא כדין רק אם האמצעי השלטוני אשר ננקט, לשם הגשמת התכלית השלטונית, הוא במידה הראויה, ולא מעבר לנדרש. עילת המידתיות מתרכזת, אפוא, ביחס שבין התכלית לבין האמצעים להגשמתה (ראה סגל, שם, עמ' 513). היא בוחנת אם האמצעים בהם נקט השלטון לשם הגשת התכלית הראויה עומדים ביחס ראוי למטרה אותה מבקשים להגשים..... עקרון המידתיות נועד להגן על הפרט בפני השלטון. הוא נועד למנוע פגיעה יתירה בחירותו של היחיד. הוא קובע כי האמצעי השלטוני צריך להיגזר בקפידה כדי להלום את

הגשמתה של התכלית.....”

מול חומרת העבירות האמורות שקלנו את נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובעיקר את חוות הדעת המצויינות על תיפקודו כמנהל בבתי הספר אותם ניהל. הנאשם זכה להישגים משמעותיים תוך קידום אוכלוסיות תלמידים מוחלשות, והכל תוך הפגנת יחס של כבוד לצוות המורים, לתלמידים ולהוריהם.

עוד לקחנו בכלל חשבון את הפגיעה הקשה שספגו הנאשם ומשפחתו, במישורים השונים, עקב האישומים להטרדה מינית שהועלו נגדו (מהם זוכה לחלוטין בסופו של הליך), ואשר הביאו להשעייתו מתפקידו לתקופה ממושכת.

8. סוף דבר

על הנאשם יוטלו אמצעי המשמעת הבאים :

א. נזיפה חמורה;

ב. הקפאת דרגה למשך שנה.

גזר הדין ניתן ביום כ"ב בתמוז תשע"ט - 25.7.2019, בהעדר הצדדים, להם ישלח באמצעות הדואר האלקטרוני והדואר הרגיל.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה תוך 30 יום מהמצאת גזר הדין לידי באי כוח הצדדים.

(-)

עו"ד פיראס פארגי
חבר המותב

(-)

גב' טליה פרידלר
חברת המותב

(-)

עו"ד אורי כהן – אבה"ד
יו"ר המותב